

TẠP CHÍ KHOA HỌC
PHÁT TRIỂN
NHÂN LỰC

SCIENTIFIC JOURNAL OF
HUMAN RESOURCE
DEVELOPMENT

HOCHIMINH CITY CADRE ACADEMY

02⁽¹⁶⁾

2024

TÂM NHÌN

Học viện là trung tâm đào tạo, bồi dưỡng lãnh đạo cao cấp của Thành phố Hồ Chí Minh góp phần kiến tạo phát triển đất nước và là trường chính trị đạt chuẩn quốc gia.

SỨ MẠNG

Học viện là đơn vị nòng cốt tham gia Chương trình nâng cao chất lượng nguồn nhân lực; chủ lực tham gia nghiên cứu khoa học, cung cấp cơ sở lý luận, tổng kết thực tiễn, đề xuất về định hướng, chiến lược, chính sách phát triển và là nơi cung cấp những nhà lãnh đạo quản lý ưu tú cho Thành phố Hồ Chí Minh.

Tổng biên tập

TS. Đoàn Nguyễn Thùy Trang

Hội đồng biên tập

PGS.TS. Nguyễn Tấn Phát

(Chủ tịch)

PGS.TS. Nguyễn Văn Y

(Phó Chủ tịch)

TS. Bùi Thị Ngọc Trang

(Phó Chủ tịch)

PGS.TS. Nguyễn Duy Bắc

PGS.TS. Nguyễn Minh Tuấn

PGS.TS. Vũ Tinh

PGS.TS. Vũ Thanh Sơn

PGS.TS. Trần Hoàng Ngân

TS. Bùi Ngọc Hiến

TS. Phan Hải Hồ

TS. Trần Thị Hà Vân

TS. Lê Thị Hồng Hà

TS. Phạm Ngọc Lợi

TS. Trần Tuấn Duy

TS. Đoàn Nguyễn Thùy Trang

TS. Lê Thị Trúc Anh

Giấy phép xuất bản

SỐ 551/GP-BTTTT do

Bộ Thông tin và Truyền thông

cấp ngày 26/11/2020, khổ 19 x 27cm

In tại Công ty TNHH Thiết Kế In Ấn

Phạm Hiến (57 Đường 35,

P. Bình Trưng Tây, TP. Thủ Đức)

Giá: 150.000đ**MỤC LỤC**

TS. Trần Thị Hà Vân	Bác bỏ luận điệu xuyên tạc, chống phá công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở Việt Nam	5
TS. Lê Thị Trúc Anh	Đấu tranh chống các luận điệu sai trái, xuyên tạc bản sắc “ngoại giao cây tre” và đường lối ngoại giao của Đảng và Nhà nước Việt Nam hiện nay	14
ThS. Nguyễn Thị Thu	Những sáng tạo của Hồ Chí Minh trong vận dụng “chính sách kinh tế mới” (NEP) của V.I. Lênin vào Việt Nam	25
TS. Lê Thị Kim Huệ, Phan Thiên Nhung, Nguyễn Thị Hoài Thương, Vy Thị Nguyệt	Phát triển năng lực tự học cho sinh viên tại Học viện Ngân hàng - Phân viện Phú Yên	34
ThS. Nguyễn Thị Thanh Thủy	Phát huy vai trò giám sát của Hội đồng nhân dân đối với chính sách dân tộc tại tỉnh Đắk Nông	46
TS. Nguyễn Trần Như Khuê	Quyền kháng cáo của bị cáo đối với bản án, quyết định sơ thẩm	56
ThS. Lý Ngọc Yến Nhi, Nguyễn Thị Tường Vi, Phạm Yến Linh, Phạm Hoàng Bảo Vy, Phạm Nguyễn Ngọc Thư	Các nhân tố ảnh hưởng đến sự hài lòng của sinh viên đối với dịch vụ hỗ trợ học tập tại các trường đại học ở Thành phố Hồ Chí Minh	64
ThS. Châu Minh Tuấn	Thực trạng phát triển làng nghề kết hợp du lịch trên địa bàn tỉnh Trà Vinh	83
ThS. Đinh Hoài Phúc, ThS. Ngô Đức Hồng	Xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức người dân tộc thiểu số ở tỉnh Sóc Trăng đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới	97
ThS. Bùi Thế Nam, Ngô Xuân Lộc	Pháp luật về cho vay tiêu dùng và thực tiễn áp dụng tại các ngân hàng thương mại tại Việt Nam	110

SCIENTIFIC JOURNAL OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

p-ISSN 3030-4288

No.02 (16) 2024

JUNE/2024

Head office: 324 Chu Van An St., W.12,
Binh Thanh Dist, Ho Chi Minh City
Tel: 0907 232 931
Email: tapchi@hcmca.edu.vn

Editor - In - Chief

PhD. Doan Nguyen Thuy Trang

Editorial Council

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Tan Phat

(Chairman)

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Van Y

(Vice chairman)

PhD. Bui Thi Ngoc Trang

(Vice chairman)

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Duy Bac

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Minh Tuan

Assoc.Prof.PhD. Vu Tinh

Assoc.Prof. PhD. Vu Thanh Son

Assoc.Prof.PhD. Tran Hoang Ngan

PhD. Bui Ngoc Hien

PhD. Phan Hai Ho

PhD. Tran Thi Ha Van

PhD. Le Thi Hong Ha

PhD. Pham Ngoc Loi

PhD. Tran Tuan Duy

PhD. Doan Nguyen Thuy Trang

PhD. Le Thi Truc Anh

Issue license

No 551/GP - BTTTT, issued

on 26 November 2020

by Ministry of Information and Media

Printed at:

Pham Hien Printing Design Co., Ltd

(57 street 35, ward Binh Trung Tay,

Thu Duc city)

Price: 150.000 VND

CONTENTS

- PhD. Tran Thi Ha Van** Repudiating the distortions and sabotage of the work of preventing corruption and negativism in Vietnam5
- PhD. Le Thi Truc Anh** Fighting against wrong arguments and distortions of the identity of "Bamboo Diplomacy" and diplomatic path of the Party and State of Vietnam today14
- MA. Nguyen Thi Thu** Ho Chi Minh's creativity and innovations applying "new economic policy" (NEP) by V.I.Lenin to Vietnam's reality25
- PhD. Le Thi Kim Hue, Phan Thien Nhung, Nguyen Thi Hoai Thuong, Vy Thi Nguyet** Developing self-study capability for students at Banking Academy - Phu Yen Campus34
- MA. Nguyen Thi Thanh Thuy** Promoting the supervisory role of the People's Council in ethnic policies in Đắk Nông province46
- PhD. Nguyen Tran Nhu Khue** The defendant's right to appealing against the verdict and decision by the court of first instance56
- MA. Ly Ngoc Yen Nhi, Nguyen Thi Tuong Vi, Pham Yen Linh, Pham Hoang Bao Vy, Pham Nguyen Ngoc Thu** Factors affecting student satisfaction of academic support services at universities in Ho Chi Minh City64
- MA. Chau Minh Tuan** Current situation of developing traditional craft villages in parallel with tourism in Tra Vinh province83
- MA. Dinh Hoai Phuc, MA. Ngo Duc Hong** Building a team of cadres and civil servants from ethnic minorities in Soc Trang province to meet the requirements and tasks posed in the new stage97
- MA. Bui The Nam, Ngo Xuan Loc** Law on consumer lending and the practice of application at commercial banks in Vietnam110

PHÁT HUY VAI TRÒ GIÁM SÁT CỦA HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN ĐỐI VỚI CHÍNH SÁCH DÂN TỘC TẠI TỈNH ĐẮK NÔNG

Ngày nhận bài: 02/4/2024; ngày nhận lại bài: 16/4/2024; ngày duyệt đăng: 10/6/2024

NGUYỄN THỊ THANH THỦY (*)

TÓM TẮT

Trong giai đoạn hiện nay, thực hiện hiệu quả chính sách dân tộc là nền tảng thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội, quan điểm này được Đảng và Nhà nước ta quan tâm, coi trọng. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng đã xác định: “Huy động, phân bổ, sử dụng, quản lý hiệu quả các nguồn lực để đầu tư phát triển, tạo chuyển biến căn bản về kinh tế, văn hóa, xã hội ở vùng có đồng bào dân tộc thiểu số”⁽¹⁾. Thực hiện quan điểm, chủ trương của Đảng, thời gian qua, tỉnh Đắk Nông đã chú trọng tăng cường, phát huy vai trò giám sát của Hội đồng nhân dân đối với chính sách dân tộc và đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Tuy nhiên, thực tế hoạt động vẫn còn một số hạn chế, vướng mắc. Bài viết đã đánh giá, phân tích các vấn đề thực tiễn đang đặt ra, đồng thời đề xuất một số giải pháp cơ bản nhằm phát huy và nâng cao hiệu quả hoạt động giám sát của Hội đồng nhân dân đối với chính sách dân tộc tại tỉnh Đắk Nông trong thời gian tới.

Từ khóa: Đắk Nông; chính sách dân tộc; giám sát của Hội đồng nhân dân.

ABSTRACT

In the current period, the effective implementation of ethnic policies is the foundation for promoting socio-economic development. Much attention has been paid to this viewpoint by our Party and State. The Documents of the 13th Party Congress stated: “Effectively mobilizing, allocating, using and managing resources for developmental investment with a view to creating fundamental economic, cultural and social changes in the regions where there are ethnic minorities”. Implementing the Party’s views and policies in recent times, Dak Nong Province has laid focus on strengthening and promoting the People’s Council’s supervisory role in ethnic policies and achieved remarkable results. However, in practice there are still some limitations and problems. The article evaluated and analyzed the practical issues, and proposed a number of basic solutions to promoting and improving the effectiveness of the People’s Council’s supervisory work upon ethnic policies in Dak Nong Province in coming years.

Key words: Dak Nong, ethnic policies, the People’s Council’s supervision.

(*) Thạc sĩ, Trường Chính trị tỉnh Đắk Nông, thanhthuyctdaknong@gmail.com

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (tập 1, trang 170). Hà Nội: Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật.

1. Đặt vấn đề

Việt Nam có 54 dân tộc cùng sinh sống, trong đó có 53 dân tộc thiểu số (DTTS) chiếm khoảng 14,7% dân số cả nước⁽²⁾, đồng bào cư trú chủ yếu ở địa bàn miền núi. Vùng DTTS và miền núi được xác định là có vị trí chiến lược đặc biệt quan trọng về quốc phòng, an ninh, môi trường sinh thái của đất nước. Chính vì vậy, Đảng và Nhà nước ta luôn đặc biệt quan tâm, tạo điều kiện phát triển kinh tế - xã hội vùng DTTS và miền núi, trọng tâm là việc thực hiện các chính sách dân tộc (CSDT) nhằm cải thiện, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho đồng bào DTTS.

Những năm kháng chiến, vùng DTTS và miền núi luôn là “cái nôi” của cách mạng Việt Nam. Việc thực hiện hiệu quả CSDT vừa là nền tảng tăng cường khối đoàn kết và đảm bảo quyền bình đẳng dân tộc, là cơ sở để từng bước khắc phục sự chênh lệch về trình độ phát triển kinh tế - xã hội giữa các dân tộc, vừa thể hiện sự tri ân sâu sắc của Đảng, Nhà nước với “cái nôi” cách mạng, góp phần tạo điều kiện để đồng bào các DTTS được thụ hưởng những thành quả của công cuộc đổi mới.

Những năm gần đây, các chính sách của Trung ương và địa phương về khai thác lợi thế phát triển kinh tế - xã hội, bảo tồn, phát huy văn hóa, củng cố, giữ vững an ninh, quốc phòng đã mang lại những kết quả nhất định trên địa bàn tỉnh Đắk Nông. Nhìn chung, đời sống kinh tế - xã hội của nhân dân trong tỉnh nói chung, đồng bào dân tộc thiểu số nói riêng đã có những cải thiện đáng kể. Thu nhập bình quân đầu người đạt 68,02 triệu đồng/năm⁽³⁾. Tuy nhiên, so với mặt bằng phát triển chung vẫn còn một số tồn tại cần được tháo gỡ, đó là: hộ nghèo, hộ khó khăn là đồng bào DTTS còn chiếm tỷ lệ cao, trình độ học vấn chưa đồng đều, phong tục tập quán còn nhiều hủ tục, lạc hậu...

Nhằm thực hiện hiệu quả chính sách dân tộc, nâng cao mức sống cho đồng bào DTTS, bảo đảm quyền bình đẳng giữa các dân tộc, là cơ sở thúc đẩy kinh tế - xã hội địa phương phát triển, bên cạnh sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị thì vai trò giám sát của Hội đồng nhân dân (HĐND) vô cùng quan trọng. Thông qua hoạt động giám sát, HĐND đề ra những biện pháp kịp thời để giải quyết những bức xúc của nhân dân, nắm bắt ý kiến cử tri và yêu cầu, kiến nghị các cơ quan liên quan phối hợp để thực hiện những nhiệm vụ về chính sách dân tộc được kịp thời, hiệu quả. Vì vậy, cần thiết phải tăng cường, phát huy vai trò giám sát của HĐND đối với chính sách dân tộc tại tỉnh Đắk Nông.

2. Thực trạng hoạt động giám sát của Hội đồng nhân dân đối với chính sách dân tộc tại tỉnh Đắk Nông

2.1. Khái quát về tỉnh Đắk Nông và đồng bào dân tộc thiểu số tỉnh Đắk Nông

Tỉnh Đắk Nông được thành lập từ năm 2004, có tổng diện tích tự nhiên là 651.438 ha;

⁽²⁾ Ủy Ban Dân tộc (2019). *Số liệu điều tra tình hình kinh tế - xã hội 53 dân tộc thiểu số năm 2019*.

⁽³⁾ Ủy ban nhân dân tỉnh Đắk Nông (2023). *Báo cáo tiếp thu, giải trình các nội dung liên quan Báo cáo tình hình phát triển kinh tế - xã hội năm 2023 và Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2024*.

là tỉnh biên giới nằm ở cửa ngõ phía Tây Nam của vùng Tây Nguyên, đoạn cuối dãy Trường Sơn; nơi có vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên và thổ nhưỡng phù hợp phát triển kinh tế nông nghiệp, nhất là loại cây trồng cung cấp nguồn nguyên liệu chế biến cho sản xuất mặt hàng công nghiệp thực phẩm, góp phần phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương. Với những ưu thế này, ngay từ khi mới thành lập tỉnh, người dân ở các địa phương trên cả nước, trong đó có nhiều đồng bào dân tộc thiểu số, đã tìm đến mảnh đất mới Đắk Nông để sinh sống, an cư lạc nghiệp.

Tính đến thời điểm năm 2023, toàn tỉnh có 40 dân tộc cùng sinh sống, dân số là 167.434 hộ với 691.506 người; trong đó, đồng bào dân tộc thiểu số có 47.678 hộ với 221.098 người, chiếm tỷ lệ 31,97% dân số toàn tỉnh. Trong đó, có 3 dân tộc thiểu số tại chỗ là M'ông, Mạ và Êđê có khoảng 15.848 hộ, với 71.754 người chiếm 10,37% dân số toàn tỉnh và 32,45% trong tổng số dân tộc thiểu số⁽⁴⁾. Bên cạnh đó, còn có đồng bào các dân tộc thiểu số phía Bắc di cư đến tỉnh có số lượng lớn như: Tày, Mông, Nùng... tạo ra một không gian văn hóa đa dạng và đặc sắc tại địa bàn tỉnh Đắk Nông.

2.2. Những kết quả đạt được về hoạt động giám sát của Hội đồng nhân dân đối với chính sách dân tộc tỉnh Đắk Nông

Thứ nhất, kết quả về thực hiện chính sách dân tộc.

Trong những năm qua, công tác dân tộc nói chung và việc thực hiện các chính sách dân tộc nói riêng luôn được các cấp ủy đảng, chính quyền tỉnh Đắk Nông quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện và đạt được nhiều kết quả đáng ghi nhận. Chỉ tính riêng trong năm 2023, để thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số, tỉnh Đắk Nông được Trung ương phân bổ tổng nguồn vốn là 481.081 triệu đồng, trong đó: vốn đầu tư phát triển là 286.504 triệu đồng, vốn sự nghiệp là 194.577 triệu đồng (Theo Quyết định số 1719/QĐ-TTg, ngày 14/10/2021 của Thủ tướng Chính phủ về Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi trong giai đoạn 2021 - 2025). Kết quả thực hiện giải ngân là 147.351 triệu đồng, đạt 30,6 % so với tổng kế hoạch vốn năm 2023, trong đó, vốn đầu tư 124.685 triệu đồng, vốn sự nghiệp là 22.666 triệu đồng⁽⁵⁾.

Đồng thời, nhằm triển khai kịp thời, hiệu quả về các chính sách dân tộc, Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh cũng đã ban hành nhiều văn bản hướng dẫn, chỉ đạo các cơ quan, đơn vị liên quan tổ chức thực hiện. Điển hình có Kế hoạch số 366/KH-UBND, ngày 14/6/2023 về Thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia (MTQG) phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi năm 2023 trên địa bàn tỉnh Đắk Nông. Theo đó, các cơ quan hữu quan của tỉnh đã chủ động và phối hợp triển khai hiệu quả các

⁽⁴⁾ Ban Dân tộc tỉnh Đắk Nông (2024). Báo cáo Tổng kết công tác chuyên môn năm 2023 và phương hướng nhiệm vụ năm 2024 của Ban Dân tộc tỉnh Đắk Nông, ngày 18/01/2024.

⁽⁵⁾ Ban Dân tộc tỉnh Đắk Nông (2024). Báo cáo Tổng kết công tác chuyên môn năm 2023 và phương hướng nhiệm vụ năm 2024 của Ban Dân tộc tỉnh Đắk Nông, ngày 18/01/2024.

chính sách thuộc Chương trình MTQG phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2030, tiêu biểu như: chỉ đạo, hướng dẫn, đôn đốc các cơ quan, đơn vị có liên quan tổ chức thành công, hiệu quả các lớp bồi dưỡng về kiến thức dân tộc cho đồng bào DTTS⁽⁶⁾; tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật cho đồng bào DTTS nhằm giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào DTTS và miền núi. Năm 2023, kinh phí được phân bổ thực hiện là 403 triệu đồng. Tổng kinh phí đã thực hiện là 351 triệu đồng, đạt 87,09% dự toán được giao.

Chính sách Ứng dụng công nghệ thông tin hỗ trợ phát triển kinh tế - xã hội và đảm bảo an ninh trật tự vùng đồng bào DTTS và miền núi: Đến ngày 31/12/2023, Ban Dân tộc đã hoàn thiện xong các hồ sơ, thủ tục thanh toán với tổng giá trị đã giải ngân là 1.355.718.726/1.440.000.000 đồng (đã giảm giá 3% giá trị cho tất cả các gói thầu áp dụng hình thức chỉ định thầu tại công văn số 5699/UBND-KTTC, ngày 31/10/2016 của UBND tỉnh Đắk Nông), đạt 94,14% tổng dự toán giao.

Toàn tỉnh có 309 người có uy tín (293 nam và 16 nữ) tiêu biểu trong cộng đồng. Chính sách đối với người có uy tín luôn được các cấp ủy đảng, chính quyền của tỉnh quan tâm, thực hiện. Thường xuyên tổ chức các hoạt động ý nghĩa, thiết thực dành cho những người có uy tín như: thăm hỏi, hỗ trợ, động viên và tặng quà vào các dịp lễ, Tết; tổ chức đi tham quan, học tập, trao đổi kinh nghiệm trong và ngoài tỉnh; biểu dương, tôn vinh, khen thưởng các gương điển hình tiên tiến⁽⁷⁾...

Bình đẳng giới vùng DTTS cũng là một trong những nội dung quan trọng trong chính sách dân tộc được Đảng, Nhà nước ta quan tâm, thực hiện. Do đó, trên cơ sở kế hoạch của Trung ương, hàng năm UBND tỉnh giao cho Ban Dân tộc tỉnh chủ động xây dựng kế hoạch cụ thể và tổ chức thực hiện hiệu quả các lớp tuyên truyền bình đẳng giới vùng đồng bào DTTS⁽⁸⁾.

Ngoài ra, tỉnh cũng đã triển khai có hiệu quả một số chính sách dân tộc khác của Trung ương và chính sách đặc thù của địa phương, góp phần cải thiện và nâng cao đời sống kinh tế - xã hội cho vùng đồng bào DTTS, đảm bảo an ninh, trật tự an toàn xã hội.

Thứ hai, kết quả về thực hiện hoạt động giám sát của HĐND đối với chính sách dân tộc tại tỉnh Đắk Nông.

Một là, hoạt động giám sát của HĐND tỉnh.

⁽⁶⁾ Năm 2023, tỉnh đã tổ chức được 14 lớp Bồi dưỡng kiến thức dân tộc cho 758 học viên là công chức, viên chức thuộc đối tượng 3, 4 tại 08 huyện, thành phố trên địa bàn tỉnh Đắk Nông, với tổng kinh phí được cấp là 4,3 tỷ đồng. Tổng kinh phí đã thực hiện là 1,5 tỷ đồng, đạt 34,88% dự toán được giao.

⁽⁷⁾ Tổng số kinh phí được bố trí để thực hiện chính sách đối với người có uy tín trong đồng bào DTTS giai đoạn 2018 - 2022 là 5.682 triệu đồng. Riêng trong năm 2023 là 1.275 triệu đồng, trong đó: Ngân sách Trung ương là 699 triệu đồng, địa phương là 576 triệu đồng. Kết quả đã thực hiện là 1.222 triệu đồng.

⁽⁸⁾ Năm 2023 đã tổ chức tuyên truyền tại các xã Đắk Buk So và xã Quảng Tân, huyện Tuy Đức; xã Quảng Hòa, Đắk Som, Đắk Ha huyện Đắk Glong với tổng số học viên tham gia là 279 người, với tổng kinh phí đã thực hiện là 90.000.000 triệu đồng.

Có thể thấy, hoạt động giám sát của HĐND tỉnh Đắk Nông đối với việc thực thi các chính sách dân tộc ngày càng chặt chẽ, đúng nội dung, kế hoạch giám sát và thẩm quyền, trình tự, thủ tục giám sát theo quy định; có sự đổi mới và nâng cao chất lượng. HĐND tỉnh luôn tổ chức giám sát triệt để tại các kỳ họp thông qua việc xem xét các văn bản đúng theo thẩm quyền, thường xuyên thực hiện hoạt động chất vấn và xem xét việc trả lời chất vấn của các tổ chức, cá nhân về chính sách dân tộc và việc triển khai chính sách dân tộc ở địa phương... Bên cạnh đó, HĐND cũng đã thành lập các đoàn giám sát để giám sát việc triển khai một số Nghị quyết mà HĐND đã ban hành⁽⁹⁾.

Hai là, hoạt động giám sát của Thường trực HĐND tỉnh, Ban Dân tộc HĐND tỉnh.

Trong những năm gần đây, Thường trực HĐND tỉnh, Ban Dân tộc HĐND tỉnh đã thực hiện tốt vai trò trong công tác lãnh đạo, điều hành, phân công công việc và tiến hành nhiều đợt giám sát chất lượng đối với hoạt động thực hiện chính sách dân tộc. Bên cạnh việc giám sát tại các kỳ họp, Thường trực HĐND tỉnh đã tổ chức các phiên giải trình về chính sách dân tộc để giám sát hoạt động thực hiện các chính sách dân tộc; khảo sát, phân định vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi theo trình độ phát triển giai đoạn 2021 - 2025 (Quyết định số 33/2020/QĐ-TTg, ngày 12/11/2020 của Thủ tướng Chính phủ); rà soát hộ nghèo, hộ cận nghèo đồng bào DTTS tại các địa phương trong tỉnh; rà soát, lựa chọn, công nhận người có uy tín và chính sách đối với người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số; giám sát việc thực hiện một số chính sách dân tộc trên địa bàn các huyện có nhiều đồng bào DTTS như huyện Đắk Glong và huyện Tuy Đức; giám sát công tác tiếp công dân, giải quyết đơn thư của công dân, tổ chức tại huyện Krông Nông và huyện Cư Jút...

Ngoài giám sát trực tiếp, Thường trực HĐND, Ban Dân tộc HĐND tỉnh còn thường xuyên giám sát thông qua các cuộc họp, các báo cáo, các kênh thông tin truyền thanh, truyền hình, báo chí địa phương và phản ánh của cử tri. Qua đó, kịp thời nắm bắt, đánh giá những việc làm được, chưa làm được để có những kiến nghị, đề xuất phù hợp.

Ba là, hoạt động giám sát của Tổ đại biểu và các đại biểu.

Ý thức được vai trò quan trọng của mình trong hoạt động giám sát của HĐND nên trong thời gian qua Tổ đại biểu và các đại biểu đã phát huy tốt vai trò, xứng đáng là “người đại biểu của nhân dân”, luôn gắn bó, phản ánh trung thực ý kiến, nguyện vọng của cử tri về chính sách dân tộc và việc triển khai chính sách dân tộc ở địa phương. Với tư cách là thành viên các Đoàn giám sát, các đại biểu luôn chấp hành đúng sự chỉ đạo, phân công và phát huy cao tinh thần, trách nhiệm, hoàn thành tốt chương trình giám sát được giao; Tích cực, chủ động nghiên cứu giải quyết hoặc đề xuất cấp có thẩm quyền

⁽⁹⁾ Giám sát việc triển khai thực hiện Nghị quyết số 13/2014/NQ-HĐND ngày 16/7/2014 của HĐND tỉnh về việc quy định số lượng và mức hỗ trợ đối với lực lượng cốt cán trong vùng đồng bào DTTS trên địa bàn tỉnh Đắk Nông; Nghị quyết số 18/2021/NQ-HĐND ngày 15/12/2021 của HĐND tỉnh về chính sách hỗ trợ lãi suất đối với hộ gia đình DTTS tại chỗ trên địa bàn tỉnh.

giải quyết kịp thời, hiệu quả những vấn đề cử tri quan tâm, đồng thời bản thân các đại biểu cũng không ngừng học hỏi, rèn luyện để trau dồi thêm kiến thức, kỹ năng, đáp ứng nguyện vọng của nhân dân và nhu cầu phát triển của xã hội...

Nhìn chung, các đợt giám sát của HĐND được thực hiện một cách triệt để, hiệu quả; sau giám sát đều nêu rõ những kết quả đạt được, những hạn chế và nguyên nhân; đồng thời, đề xuất, kiến nghị những giải pháp phù hợp với các cấp, các ngành có liên quan để việc thực hiện các chính sách dân tộc ngày càng hiệu quả, thiết thực, góp phần cải thiện, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho đồng bào DTTS, được cử tri và nhân dân đồng tình, ủng hộ, đánh giá cao.

2.2. Một số tồn tại, hạn chế và nguyên nhân

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác giám sát của HĐND đối với chính sách dân tộc tại tỉnh Đắk Nông trong thời gian qua cũng đã chỉ ra một số tồn tại, hạn chế nhất định, cụ thể:

Một là, về việc thực hiện chính sách dân tộc.

Nhiều công trình, dự án đầu tư của 03 Chương trình MTQG gặp vướng mắc do nằm trong ranh giới quy hoạch khoáng sản Bô xít và quy hoạch ba loại rừng đang chờ các Bộ, ngành Trung ương tháo gỡ; nguồn ngân sách vẫn còn khoảng 346,4 tỷ đồng, chiếm 45% tổng kế hoạch vốn đã được phân bổ năm 2022, 2023 thuộc các dự án thành phần của Chương trình mục tiêu quốc gia còn khó khăn, vướng mắc chưa được thực hiện giải ngân; số hộ DTTS tại chỗ vay vốn tại các ngân hàng thương mại trong tỉnh còn rất ít, kinh phí thực hiện hỗ trợ lãi suất còn hạn chế...

Do đó, số hộ nghèo đồng bào DTTS vẫn còn nhiều (chiếm tỷ lệ 20,11% trên tổng số hộ DTTS) hộ nghèo đồng bào DTTS tại chỗ là 3.892 hộ với 18.089 khẩu, chiếm tỷ lệ 24,56% trên tổng số hộ dân tộc thiểu số tại chỗ. Về số hộ cận nghèo DTTS là 6.479 hộ với 27.155 khẩu, chiếm tỷ lệ 13,59% so với tổng số hộ DTTS toàn tỉnh, hộ cận nghèo đồng bào dân tộc thiểu số tại chỗ có 3.128 hộ với 14.784 khẩu, chiếm 19,74% so với tổng số hộ dân tộc thiểu số tại chỗ... Vì vậy, thông qua giám sát, HĐND tỉnh đã đưa ra các kiến nghị và đề xuất để thực hiện có hiệu quả hơn chính sách hỗ trợ lãi suất đối với các hộ gia đình đồng bào DTTS tại chỗ.

Hai là, đối với hoạt động giám sát của HĐND tỉnh Đắk Nông.

Hoạt động giám sát của HĐND tỉnh Đắk Nông đối với các chính sách dân tộc trên địa bàn cũng bộc lộ một số tồn tại như: hiệu quả hoạt động thảo luận của các tổ đại biểu, các đại biểu vẫn còn hạn chế, một số đại biểu chưa tìm hiểu sâu về công tác dân tộc và các chính sách dân tộc ở địa phương. Việc giám sát của đại biểu HĐND ngoài kỳ họp chưa hiệu quả, do các đại biểu thực hiện chế độ kiêm nhiệm nên chưa dành nhiều thời gian cho hoạt động giám sát nói chung, hoạt động giám sát đối với việc thực hiện chính sách dân tộc nói riêng. Hoạt động chất vấn còn mang tính nể nang, né tránh, ngại va chạm; quá

trình chất vấn và trả lời chất vấn chưa thực sự sôi nổi nhất là ở cấp xã, đại biểu cấp xã vẫn chưa mạnh dạn đặt thêm câu hỏi trong quá trình tranh luận, làm rõ vấn đề; một số kiến nghị sau giám sát chưa được các cơ quan có trách nhiệm giải quyết kịp thời, thậm chí có một số kiến nghị nhiều lần, nhưng chưa được giải quyết hoặc giải quyết chưa thỏa đáng...

Nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế chủ yếu là do: HĐND, Thường trực HĐND, Ban Dân tộc HĐND, Tổ đại biểu và các đại biểu HĐND chưa phát huy hết hiệu quả vai trò, trách nhiệm của mình đối với hoạt động giám sát chính sách dân tộc; công tác phối hợp có lúc còn thiếu nhịp nhàng và chưa chặt chẽ giữa các cơ quan hữu quan; nội dung, hình thức giám sát vẫn chưa triệt để... nên ảnh hưởng đến hiệu quả hoạt động giám sát nói chung, giám sát chính sách dân tộc nói riêng.

3. Một số giải pháp nhằm phát huy hiệu quả hoạt động giám sát của HĐND đối với chính sách dân tộc tại tỉnh Đắk Nông trong thời gian tới

Từ những hạn chế trên, việc tăng cường và nâng cao hiệu quả hoạt động giám sát của HĐND tỉnh Đắk Nông đối với chính sách dân tộc là một trong những nhiệm vụ cần thiết và cấp bách, có ý nghĩa quan trọng đối với đời sống của đồng bào DTTS, góp phần ổn định an ninh, trật tự, an toàn xã hội, thúc đẩy kinh tế - xã hội địa phương phát triển nhanh và bền vững.

Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động giám sát của HĐND tỉnh Đắk Nông về chính sách dân tộc, cụ thể như sau:

Thứ nhất, tiếp tục phát huy, nâng cao năng lực giám sát của HĐND tỉnh.

Để HĐND tỉnh phát huy quyền giám sát, trước tiên HĐND phải hoàn thiện cơ cấu tổ chức và nâng cao năng lực của các yếu tố trong cơ cấu tổ chức của HĐND. Theo đó, phải lựa chọn những đại biểu có năng lực, uy tín, có tâm huyết với hoạt động HĐND. Đồng thời, HĐND phải thường xuyên quan tâm tổ chức các lớp bồi dưỡng, trang bị thêm kiến thức, kỹ năng cho đại biểu HĐND các cấp về kỹ năng tiếp xúc cử tri, kỹ năng giám sát, chất vấn, thẩm tra, giải quyết đơn, thư khiếu nại, tố cáo... nhất là các nội dung liên quan đến dân tộc và công tác dân tộc.

Bên cạnh đó, HĐND tỉnh cần tiếp tục nghiên cứu đổi mới hình thức giám sát của HĐND tỉnh, hướng đến mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội toàn diện của địa phương, như: cần nâng cao chất lượng thảo luận tại các phiên họp toàn thể đối với các vấn đề về chính sách dân tộc; tăng cường, khuyến khích quyền chất vấn của các đại biểu HĐND trong việc thực hiện các chính sách dân tộc...

Khi tiến hành giám sát, HĐND tỉnh cần phải thu thập các thông tin đa chiều, đầy đủ để kiểm chứng kết quả thực hiện trong báo cáo giám sát của các đơn vị được giám sát, đối chiếu với các quy định hiện hành của nhà nước, nghị quyết HĐND để đề xuất những kết luận đúng, đưa ra các kiến nghị hợp lý, kịp thời và thuyết phục.

Thứ hai, tăng cường và phát huy vai trò giám sát của Thường trực HĐND tỉnh với

chính sách dân tộc.

Thường trực HĐND tỉnh có vai trò quan trọng, là nơi tổ chức cho đại biểu HĐND thực hiện tiếp xúc cử tri, tiếp cận cơ sở để thực hiện nhiệm vụ giám sát của đại biểu HĐND. Vì vậy, cần phải tiếp tục tăng cường và phát huy vai trò giám sát của Thường trực HĐND tỉnh, đặc biệt với chính sách dân tộc, phải coi trọng và thường xuyên tổ chức công tác kiểm tra, giám sát của Thường trực HĐND tỉnh và các Ban của HĐND tỉnh đối với việc triển khai thực hiện các chính sách dân tộc cũng như những tác động sau khi các chính sách dân tộc đã được triển khai đi vào cuộc sống.

Đồng thời, để phát huy vai trò của mình, Thường trực HĐND tỉnh phải tăng cường đôn đốc UBND cùng cấp và các cơ quan hữu quan ở địa phương thực hiện nghị quyết của HĐND khi có hiệu lực thi hành và báo cáo kịp thời theo quy định. Mặt khác, Thường trực HĐND tỉnh phải luôn phát huy tính chủ động, sáng tạo nhằm tìm ra biện pháp hợp lý, hữu hiệu để đẩy mạnh và nâng cao chất lượng hoạt động giám sát, đặc biệt với chính sách dân tộc trên địa bàn.

Thứ ba, tiếp tục nâng cao năng lực và hiệu quả hoạt động của Ban Dân tộc HĐND tỉnh, nhất là đối với việc thực hiện chính sách dân tộc.

Ban Dân tộc của Hội đồng nhân dân tỉnh là nơi chịu trách nhiệm trong lĩnh vực dân tộc ở địa phương. Do đó, Ban Dân tộc HĐND tỉnh cần tiếp tục phát huy tính chủ động, sáng tạo xây dựng chương trình, kế hoạch giám sát, xác định nội dung chi tiết, phù hợp nhằm vào các lĩnh vực do Ban phụ trách, đặc biệt chú ý đến công tác dân tộc và việc triển khai thực hiện các chính sách dân tộc trên địa bàn. Sau đó gửi kế hoạch giám sát đến các cơ quan, đơn vị có liên quan để có sự chủ động trong việc phối hợp và chuẩn bị nội dung thực hiện. Đồng thời, thường xuyên tổ chức khảo sát để nắm bắt thông tin đa chiều, phù hợp, kịp thời về tình hình triển khai thực hiện các chính sách dân tộc.

Các ban của HĐND, thường trực HĐND các cấp cũng phải được tổ chức theo đúng tinh thần Luật Tổ chức chính quyền địa phương; kiện toàn tổ chức bộ máy tham mưu giúp việc HĐND các cấp, nhất là đối với cấp xã.

Thứ tư, tăng cường hơn nữa vai trò, năng lực giám sát của các Tổ đại biểu HĐND và các đại biểu HĐND đối với việc thực hiện chính sách dân tộc.

Vai trò của Tổ đại biểu HĐND hết sức quan trọng trong hoạt động của HĐND, Tổ đại biểu HĐND hoạt động hiệu quả sẽ là nền tảng, góp phần nâng cao chất lượng hoạt động của HĐND. Vì vậy, cần tiếp tục tăng cường và phát huy vai trò giám sát của các tổ đại biểu và nâng cao năng lực giám sát của các đại biểu HĐND tỉnh đối với việc thực hiện chính sách dân tộc.

Tiếp tục tăng cường gắn bó với cử tri để vừa lắng nghe và phản ánh trung thực ý kiến, nguyện vọng của cử tri; vừa giám sát, tác động và đôn đốc các cơ quan có thẩm quyền giải quyết kịp thời, thỏa đáng về các ý kiến, nguyện vọng của cử tri, nhất là những vấn

đề đang được đông đảo cử tri quan tâm và phản ánh.

Đồng thời, cần phát huy trách nhiệm, trí tuệ của các đại biểu, nhất là thành viên Đoàn giám sát để có thể đánh giá sâu sắc, toàn diện về kết quả đạt được trong lĩnh vực được giám sát, cũng như đề xuất các giải pháp phù hợp, kịp thời nhằm khắc phục những hạn chế được chỉ ra trong quá trình giám sát, góp phần đảm bảo tính hiệu lực, hiệu quả của hoạt động giám sát, nâng cao chất lượng việc thực hiện các chính sách dân tộc.

Thứ năm, cần tăng cường “hậu giám sát”.

“Hậu giám sát” có ý nghĩa quan trọng trong hoạt động giám sát của HĐND tỉnh, không chỉ giúp HĐND tỉnh đưa ra các kết luận giám sát có chất lượng mà còn nâng cao trách nhiệm đối với các cơ quan, đơn vị phải chịu sự giám sát. Chính vì vậy, cần phải tăng cường hoạt động “hậu giám sát”. Báo cáo giám sát phải phân tích rõ những mặt hạn chế, yếu kém, nguyên nhân, trách nhiệm của tổ chức, cá nhân có liên quan trong việc thực hiện các chính sách dân tộc và biện pháp khắc phục; phản ánh những bất cập, khó khăn vướng mắc và kiến nghị cơ quan thẩm quyền về các quy định pháp luật, cơ chế, chính sách phù hợp với thực tiễn tại địa bàn tỉnh Đắk Nông.

Sau mỗi đợt giám sát, vấn đề được quan tâm là theo dõi tình hình thực hiện các kiến nghị của các cơ quan chuyên môn liên quan. Đối với những cơ quan chậm xử lý, cần phải có công văn nhắc nhở, đôn đốc kịp thời hoặc báo cáo với Thường trực HĐND, kiến nghị với UBND để chỉ đạo các ngành chức năng có liên quan xem xét, giải quyết kịp thời, thỏa đáng, đúng quy định.

Thứ sáu, tiếp tục duy trì, phát huy các mối liên hệ giữa Hội đồng nhân dân với các cơ quan, đơn vị liên quan trong hoạt động giám sát.

Hoạt động giám sát của HĐND tỉnh sẽ khó thành công như kế hoạch đề ra nếu thiếu sự phối hợp giữa cơ quan, đơn vị có liên quan. Vì thế, cần phải thường xuyên giữ mối liên hệ và phối hợp chặt chẽ giữa Hội đồng nhân dân tỉnh với các cơ quan hữu quan trong hoạt động giám sát, đặc biệt là với Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và Thường trực HĐND các cấp, nhất là trong công tác xây dựng chương trình kế hoạch giám sát. Thông qua đó, HĐND tỉnh có thể nắm thông tin đa chiều hơn và tranh thủ ý kiến của các cơ quan, tạo được tiếng nói chung và sự đồng thuận đối với việc kiến nghị, đề xuất qua giám sát.

Thứ bảy, tiếp tục nghiên cứu, điều chỉnh, bổ sung một số quy định liên quan về hoạt động giám sát của HĐND.

Trên cơ sở Luật tổ chức chính quyền địa phương, Luật hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND, Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật, các văn bản quy phạm pháp luật hướng dẫn về cơ cấu tổ chức và hoạt động của HĐND hiện hành, cần tiếp tục nghiên cứu, xây dựng quy định cụ thể biện pháp, chế tài để xử lý đối với các cá nhân, tổ chức không thực hiện hoặc thực hiện không nghiêm, không đầy đủ các kiến nghị giám sát của HĐND, Thường trực HĐND, các Ban HĐND, Tổ đại biểu HĐND. Thậm chí, sau giám

sát của các đoàn giám sát mà các cá nhân, tổ chức thực hiện chậm trễ và không có lý do chính đáng, có thể tiếp tục tái giám sát hoặc đưa những nội dung đó ra chất vấn tại kỳ họp thường lệ của HĐND để làm rõ trách nhiệm của các bên liên quan, để vấn đề được giải quyết thỏa đáng, kịp thời, tạo niềm tin của cử tri đối với cơ quan dân cử.

4. Kết luận

Thực hiện quan điểm, chủ trương của Đảng về nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho đồng bào DTTS, thời gian qua tỉnh Đắk Nông đã phát huy hiệu quả vai trò giám sát của HĐND đối với chính sách dân tộc và đạt được những kết quả đáng ghi nhận, góp phần thực hiện hiệu quả chính sách dân tộc, thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương. Những thành quả tốt đẹp đó cần được tiếp tục phát huy. Bên cạnh đó, vẫn còn một số hạn chế, vướng mắc phải được khắc phục, giải quyết, nhằm “phát huy ý chí, khát vọng vươn lên của các dân tộc; khai thác tốt các tiềm năng, lợi thế, đưa Đắk Nông phát triển nhanh, bền vững; giữ vững quốc phòng, an ninh; phấn đấu trở thành tỉnh trung bình khá vào năm 2025 và tỉnh phát triển khá vào năm 2030 của vùng Tây Nguyên”⁽¹⁰⁾. Do đó, cần có sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị tỉnh Đắk Nông, đặc biệt là phải tiếp tục tăng cường, phát huy vai trò giám sát của HĐND đối với chính sách dân tộc để việc triển khai ngày càng đạt hiệu quả. Nếu thiếu vắng hoạt động giám sát của HĐND hoặc giám sát không triệt để, hình thức thì nhất định việc tổ chức, thực hiện pháp luật nói chung, thực hiện chính sách dân tộc nói riêng khó đạt được hiệu quả như mong muốn.

Tài liệu tham khảo

- Ban Dân tộc tỉnh Đắk Nông (2023). *Báo cáo Kết quả 5 năm thực hiện Quyết định số 12/2018/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về tiêu chí lựa chọn, công nhận người có uy tín và chính sách đối với người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số*, ngày 23/02/2023.
- Ban Dân tộc tỉnh Đắk Nông (2024). *Báo cáo Tổng kết công tác chuyên môn năm 2023 và phương hướng nhiệm vụ năm 2024 của Ban Dân tộc tỉnh Đắk Nông*, ngày 18/01/2024.
- Đảng bộ tỉnh Đắk Nông (2020). *Văn kiện Đại hội Đảng bộ tỉnh Đắk Nông lần thứ XII, nhiệm kỳ 2020 - 2025*.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (tập 1)*. Hà Nội: Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật.
- Ủy ban nhân dân tỉnh Đắk Nông (2018). *Quyết định số 1749/QĐ-UBND ngày 02/11/2018 về kế hoạch thực hiện chính sách đối với người có uy tín trong đồng bào DTTS trên địa bàn tỉnh Đắk Nông*.

⁽¹⁰⁾ Đảng bộ tỉnh Đắk Nông (2020). *Văn kiện Đại hội Đảng bộ tỉnh Đắk Nông lần thứ XII, nhiệm kỳ 2020 - 2025*.